

- Är 538 kr/timme i lön en rimlig ersättning för exempelvis en erfaren försvarare?
- Varför ska timkostnadsnormens beräkning utgå från en statlig verksamhet som upphörde 1999?
- Varför ska advokaten vara klart sämst betalt i rättssalen?
- Behöver inte vårt rättssamhälle en fri och obunden advokatkår som är beredd att företräda enskilda?
- När det gäller de ”statsfinansierade” advokatuppdragen ersätts ju dessa enligt timkostnadsnormen.
- Nuvarande beräkningsmetod för timkostnadsnormen har funnit sedan 2001.
- Beräkningsmetoden utgår från kostnadsläget på de allmänna advokatbyråerna 1999, som sedan omräknas i olika delposter (löneutveckling för domare och åklagare, administrativ personal, lokalkostnadsindex m.m.) .
- Timkostnadsnormen har kritiserats av Advokatsamfundet ända sedan införandet.
- Det är inte relevant att beräkningen utgår från kostnadsläget på de allmänna advokatbyråerna.
- Normen har varit föremål för utredning vid flera tillfällen (DV fick 2005, försöksverksamheten utan taxa, 2011 Statskontoret).
- Inga ändringar har skett.
- Senast har en särskild utredare, gjort en översyn av alla de utgifter som finansieras genom anslaget Rättsliga biträden i Statsbudgeten.
- Uppdraget slutfördes i december 2014 och redovisats i betänkandet Rättvisans pris, SOU 2014:86.
- Ovanliga direktiv! 11 sidor besparingsdirektiv!
- I betänkandet konstateras bl.a. att samhällets kostnader för offentliga försvarare är betydande och har ökat kraftigt under senare år.
- Utredningens slutsats är dock att kostnadsökningen väsentligen har orsaker som kan ses som ofrånkomliga konsekvenser av

brottsutvecklingen och andra omständigheter som inte är hänförliga till det befintliga regelverket. Resursökning polis, åkl, domstolar.

- Utredningen anser därför att nuvarande bestämmelser i stort är väl avvägda.
- Det kan konstateras att timkostnadsnormen utgår från en debiterbar tid om 72,5 procent av 1 600 debiterbara timmar. Av timkostnadsnormen avser 41 procent lönekostnader för jurister. Detta medför en månadslön på 52 000 kr.
- Advokatsamfundet anser att det utrymme som kan avsättas till lön för de advokater som är verksamma inom timkostnadsnormens område i vart fall måste motsvara vad andra likvärdiga aktörer i rättsprocessen tjänar. Genomsnittlig rådmanslön 61 000kr (aug 2015).
- De allmänna advokatbyråernas verksamhet skiljde sig dessutom i väsentliga hänseenden från övriga advokaters förutsättningar för sin verksamhet.
- Advokaten på allmän advokatbyrå tog inte någon personlig risk i verksamheten, utan hade bara förmån av ökade intäkter i form av andel i resultatet. Advokatbyrån erhöll bistånd från Domstolsverket med bokslutsarbete, löneadministration, utbildning och arkivarbete m.m. Advokater anställda på allmänna advokatbyråer erhöll dessutom lön under utbildning.
- Advokater som nu är verksamma inom timkostnadsnormens område driver näringsverksamhet med allt vad det innebär av ex. ekonomiskt risktagande. Advokatens oberoende innebär att advokaten är utestängd ifrån den trygghet som det innebär att vara anställd. Advokaten saknar den anställningstrygghet som offentliganställda åtnjuter. Advokatens verksamhet är sårbar även vid ex sjukdom då är inte bara inkomstförlusten en realitet, utan likväl kostnadsansvaret och till yttermera visso bortfallet av klienter. Advokatverksamheten riskerar också kundförluster. Advokaten är dessutom arbetsgivare och avsätter betydande tid till driften av sin rörelse. Vidare ska advokaten investera i bl.a. utbildning för sig och

sin personal. Kompetenshöjning och utbildning är för advokaten i allmänhet såväl en kostnad som en intäktsförlust.

- Sammantaget innebär detta att verksamheten som bedrivs vid de allmänna advokatbyråerna inte utgör någon lämplig jämförelse med den verksamhet som advokater verksamma inom timkostnadsnormens område bedriver. Detta oaktat att de subventionerade kostnaderna har återförts vid beräkningen.
- Inom humanjuridikens område är återväxten bland de biträdande juristerna i stort sett obefintlig, vilket är ett mycket stort problem. De villkor som i dag gäller för de advokater som är verksamma inom timkostnadsnormens område gör det omöjligt för de allra flesta advokater att anställa en biträdande jurist. Under senare år har ökningen av biträdande jurister i stort sett uteslutande ägt rum på de affärsjuridiska byråerna i storstäderna, som inte är bundna av timkostnadsnormen. Detta väcker en rad frågor av övergripande natur.
- En obefintlig återväxt inom advokatkåren riskerar på sikt att urholka denna grundläggande och fundamentala princip om det fria advokatvalet som finns i vårt rättssamhälle.
- Advokatsamfundet vill framhålla vikten av att staten - såvida den önskar värna om en fri och obunden advokatkår med hög etisk och professionell standard – skapar förutsättningar för att advokaterna ges möjlighet att verka inom humanjuridiken och inom ramen för denna verksamhet driva en lönsam rörelse. Frågan är således vad regeringen anser att rättssäkerheten får kosta?
- Advokatkåren som en företrädare för det allmänna och som en garant för den enskilde att få sin sak prövad kan inte förutsättas bidra till upprätthållandet av minimikraven i en rättsstat, utan att bli ersatt för sitt arbete på ett sätt som leder till upprätthållandet av integritet och professionalism. Det måste därför skapas förutsättningar för advokater att verka inom humanjuridikens område och inom ramen för denna verksamhet bedriva en lönsam rörelse.

Särskild aktualitet på ytterligare ett område - migrationsområdet

- Med anledning av det ökade antalet asylärenden kan det med fog antas att behovet av offentliga biträden inom det migrationsrättsliga området rent generellt kommer att öka.
- En konsekvens av det ökande antalet migrationsärenden hos Migrationsverket är att handläggningstiderna ökar. Detta kan påverka de offentliga biträdenas ekonomiska situation på så sätt att från det att ett ärende inleds och ett offentligt biträde förordnas, kan det ta mycket lång tid till dess ärendet slutligt avgörs av Migrationsverket och verket då också tar ställning till biträdets ersättningsanspråk.
- Advokaterna bank åt staten. Betydande belopp.
- Migrationsverket har fattat beslut om nya regler ang fr.o.m. 1 november 2015.
 - Förskott kan beviljas om ersättning inte kan antas bli fastställd inom sex månader och redan utfört arbete omfattar mer än 8 timmar.
- Migrationsverket ska fatta beslut inom sju dagar efter att en begäran om förskott på en kostnadsräkning kommit in. Utbetalning av ersättning ska vara det offentliga biträdet tillhanda inom sju dagar efter beslut om bifall.
- Slutsatserna som kan dras av Migrationsverkets beslut är följande. Bedömningen av om ersättningen kan antas bli fastställd inom sex månader görs från det att begäran om förskott inkommer. Om ett ärende t.ex. har pågått i sex månader, och biträdet framställer en begäran om ersättning som avslås med motiveringen att ersättning kan antas bli fastställd inom sex månader, kan det i realiteten innebära att biträdet inte får ersättning förrän ca ett år efter det att arbetet inleddes. Det finns inte heller några sanktionsmöjligheter som biträdet kan använda för att när dessa sex månader löpt ut få rätt till ersättning i omedelbar anslutning till att denna tid löper ut. Har biträdet inte fått förskott beviljat så måste biträdet alltså inkomma med en ny begäran om förskottsutbetalning, med innebörd att ytterligare sex månader i realiteten kan löpa.

- Det som ersätts av Migrationsverket vid förskottsbetalning är enbart kostnaden för arbete. Synpunkter har inkommit på att även tolkutlägg och tidsspillan bör ersättas vid förskottsbetalning, då fakturor från tolkförmedlingar måste betalas enligt sedvanliga regler och biträdet/byrån därmed ligger ute med stora fordringar gentemot verket avseende tolkutlägg och mervärdesskatt.
- De beslut som avslås kan överklagas till migrationsdomstolen. I åtminstone ett mål har migrationsdomstolen ansett att ett offentligt biträde även har rätt till förskott avseende utlägg och tidsspillan (Förvaltningsrätten i Malmö, migrationsdomstolens dom i mål nr UM 6081-15). Bedömningarna i migrationsdomstolarna kan emellertid antas vara olika.
- Av Migrationsverkets beslut kan utläsas att utbetald ersättning ska vara det offentliga biträdet tillhanda två veckor efter beslut om bifall. Synpunkter har inkommit på att verket inte klarar av att betala ut ersättningen inom denna tid.
- Ett flertal synpunkter att systemet med förskott inte fungerar. Tillskrivit MV på nytt.

Slutsats

- Advokatsamfundet anser inte att nuvarande system med timkostnadsnorm är tillfredsställande. Även med bortseende från timkostnadsnormens storlek, finns anledning att ifrågasätta systemet som sådant.
- Den stelbenthet som kännetecknar systemet är av ondo. Det innebär bl. a. att effektivitet och yrkesskicklighet inte premieras. Advokatsamfundet anser att ett så starkt tidsbundet arvoderingssystem som det nuvarande inte gagnar effektiviteten. Tillräcklig hänsyn tas inte till kunskap, komplexitet, resultat, tvisteföremålets värde och utgången i ärendet m.m. Ytterst är det klienten som drabbas.
- Ersättningsformen till advokater bör vara neutral i bemärkelsen att den ej har till syfte att subventionera undersysselsatta advokater. I dess nuvarande utformning

utgör den emellertid i stället ett redskap att underminera förutsättningarna att verka för de advokater som är sysselsatt med uppdrag utanför det affärsjuridiska fältet och då särskilt inom den traditionella humanjuridiken.

- Advokatsamfundet anser att den huvudsakliga principen för ersättning till advokater ska vara att arvodet ska bestämmas efter skälighet.
- Under alla omständigheter måste basen i timkostnadsnormen höjas. Den andel av timkostnadsnormen som avser lönekostnader för jurister måste också höjas så att den motsvarar i vart fall nivån för lägsta rådmanslön.
- Ett system som tillgodoser rimliga krav på lönsamhet och som främjar ett effektivt arbetssätt måste skapas. En fri och obunden advokatkår som kan tillhandagå allmänheten med kompetent biträde i olika rättsliga angelägenheter är ett viktigt inslag i en rättsstat. För att trygga detta krävs att väsentliga förändringar vidtas.

